

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi és kertészeti kultúrákban 2025.08.15.

Időjárásunk sajnálatos módon nem sokat változott az elmúlt héten. Habár az ország eltérő fekvésű vidékein a hőmérséklet valamint csapadék mennyiség és eloszlás tekintetében jelentős különbségek figyelhetők meg, most mégis egy közös van, az pedig az aszály. A szórványos esők ugyanis olyan minimális mennyiségben fordultak elő az eltelt néhány nap alatt, hogy szinte meg sem látszott a területeken. A nappali felmelegedés a hétvégére újabb lendületet vett (26-37 °C), amely tovább fokozta a helyzetet. A fővetésű kultúrák is sínylődnék ebben a közegben, de már az is látható, hogy az őszi vetésű növények alá a talaj előkészítés sem lesz zökkenőmentes és feltétlen jó minőségű.

Az átmeneti esők és a hosszan tartó szárazság nem mindenütt tette lehetővé a **tarló hántást**, a tarló ápolási munkák elvégzését. Így aztán még mindig nagyon vegyes képet láthatunk a határban. A hántatlan tarlók –főleg a gabona- gondozása lenne a leginkább sürgető mert a virágbimbós és **virágzó parlagfű** nagy, gyakran egybefüggő táblarészekben terjed (1. fotó).

1. fotó: Erősödő parlagfű fertőzés hántatlan gabona tarlón

A hántott repce tarlókon tömeges a repce árvaakelés megjelenése, a növények fejlettsége szik-két leveles állapot között jellemző. A szikleveles állapotú árvaakelésen közepes-erős mértékűre emelkedett, a szárazság-és meleg kedvelő **bolha-fajok** kártétele. Betegség megjelenése (fóma, peronoszpóra) –ahogyan az a jelenlegi időjárás kapcsán várható-legfeljebb észlelési szintű.

A **kukorica** állományok alsó levelei, valamint az Alföldön egész táblák, táblarészek tanúskodnak az aszályról. A levelek lankadása, felszáradása mellé a **takácsatkák** folyamatos kártétele is betársult, de természetesen csak a még zöld felületeken. A növények középső zónájáig terjedt atkák szaporodása töretlen, amely a sínylődő növényeken még szembetűnőbb. A **kukoricabogár** népességének alakulása nagyon heterogén az idei évben. Vannak táblák ahol épp csak észlelhető a kártevő, másutt azonban erősen feljövőben van. Az elmúlt héten egy-egy táblán meg háromszorozódott a létszám, esetenként 140-160 db imágó/csapda/hét fogás is tapasztalható (sokszor rovarölőszeres állományvédelem mellett is) (2. fotó). A párosodás, tojásrakás folyamatos, melyet a tervezett vetésszerkezet miatt célszerű most már észben tartani.

2. fotó: Erősödő kukoricabogár rajzás

A **kukoricamoly** rajzása továbbra is alacsony szintű, habár helyenként némi erősödés tapasztalható (2-5 db imágó/csapda/4 nap fogással). A **gyapottok bagolylepke** fogások is nagyon változatosak, azonban egy-egy csapdázási helyen (pl. Szolnok) kiugróan nagy számban repülnek a lepkék (20-26 db imágó/csapda/4 nap). Emellett a kukorica csővégeit és a napraforgó tányérokat is fokozódó intenzitással rágják a különböző fejlettségű hernyók.

Napraforgóban a betegségek terjedése stagnált a múlt héten. Az **alternáriás-és szeptóriás betegségek valamint a diaportés betegség** levéltünetei az alsó (esetenként középső) levélzónába maradtak. Szár betegségek továbbra sem jellemzőek. A tányérokon –a szklerotínia mellett- csupán az alternáriás betegség gyenge mértékű fellépése látható, egy-egy táblán.

Néhány legyengült állományban megjelentek a **makrofominás** betegségből eredő száradó, pusztuló foltok, de a táblák többségén nem jellemző az idei évben a betegség.

Az erdővel határos területeken a **vadak** (vaddisznó, szarvas, őz) kártétele gyakorivá vált (3. fotó).

3. fotó: Vadak kártétele napraforgóban

Szójában a takácsatkák szaporodása, kártétele folyamatos, de valamelyest mérséklődött, lassult. A kártételek és azt atkák különböző alakjai –a kedvező időjárás ellenére- csak a lombzat középső zónájáig terjedek el.

KERTÉSZETI KULTÚRÁK

Almatermésűekben a betegségek terjedése stagnál. Míg a **varasodásnak** a csapadékmentes napok a gyengéi, addig a **lisztharmat** számára a magas hőmérséklet, az alacsony páratartalommal kedvezőtlen. A **monília gyümölcsrothadás** jelen van az ültetvényekben, lassú terjedése azonban csak a sérült vagy károsított gyümölcsökön jellemző.

Az **almamoly** rajzása továbbra is folyamatos, de mindenképpen javasolt az ültetvényenkénti ellenőrzés, mert a helyi klimatikus viszonyok függvényében hol minimálisra csökken, hol erősödik az egyedszám. Védekezés a csapdázás eredménye alapján javasolt. Az **almailonca** második nemzedékének lárvái több ültetvényben károsítanak, helyenként jelentős és fokozódó a gyümölcsök felületi rágása. Szükség esetén védekezés javasolt.

Az **almalevél aknázómoly** rajzása folyamatos, de csökkenő a népesség (120-140 db imágó/csapda/3 nap). Ezzel szemben erősödött az **almalevél-törpemoly** és az **almalevél-sátorosmoly** jelenléte, de a kártételi veszélyük így is alacsony.

A **piros-gyümölcsfa takácsatka** kitaró szaporodása, kártétele mellett a **körte csipkésposloska** helyi szintű, góc-szerű felszaporodása is fenyeget, melyről a levelek kifakulása árulkodik. A védekezés indokolt lehet ellenük.

Az éró **őszibarackban** a **monília fertőzés** szempontjából hajlamosító tényezőként kell gondolnunk pl. a keleti gyümölcsmoly vagy akár a posloskák kártételére is. A betegség fertőzése, terjedése a sérüléseken könnyű szerrel végbe mehet, ezért a kártevők és a monília ellen a védekezés szükségessé válhat. A **keleti gyümölcsmoly** rajzása a legtöbb ültetvényben tapasztalható, helyenként még mindig növekvő létszámmal, ezzel szemben a posloskák egyelőre viszonylag kis számú népessége okoz kárt.

Szilvában a **szilvamoly** egyedszáma mérséklődött a csapdákban, de a lárva kártétel helyenként (pl. házi kertben) súlyossá vált, intenzív gyümölcshullást okozva. A még fán lévő termések **monília rothadása** különösen házi kertben gyakori.

Cseresznyén, meggyen, szilván a **sztigminás levéllyukacsosodás** valamint meggyen a **blumeriellás levélfoltosság** újabb fertőzése nem következett be, a betegségek terjedése lassult.

Dióban a **nyugati dióburok-fúrólégy** rajzása tömegessé vált a fertőzött körzetekben, kertekben. A párosodás, tojásrakás folyamatos, ezen felül már megfigyelhető a különböző fokozatú (L1-L3) lárvák kártétele is a burokból (4-5-6 fotó). A kártevő ellen az újabb védekezés időszerű és javasolt!

4-5. fotó: A nyugati dióburok-fúrólégy tojásrakási helye, kezdeti kárképe valamint a burokból süllyesztett tojások

6. fotó: Nyugati dióburok-fúrólégy fokozódó kártétele a burokban fejlett, L3-as lárvákkal

A korai érésű **szőlőfajták** szürete megkezdődött (pl. Csabagyöngye, Irsai Olivér) de a fajták többségének még jó pár hetet ki kell tartani. A száraz időszak nem kedvezett a **peronoszpóra** újabb fertőzéséhez, kivéve azt a néhány kisebb körzetet, ahol vagy helyi záporok fordultak elő, vagy erőteljesebb páralecsapódás alakult ki. Most már csak a lombozatot érheti kár, amelyen felszaporodva a kórokozó valószínűsíthetően a következő évi fertőzési nyomást növeli majd.

A **lisztharmat** fertőzéssel kapcsolatban sem következett be nagy változás. A korábbi fürtfertőzések mellett a lombon jelenleg alacsony szintű (bár helyenként gyakori) a betegség. A kazmotéciumok képződése általánosan még nem jellemző.

A **botrítisz** fertőzésveszélye az időjárás jelenlegi és várható alakulása alapján alacsony szinten valószínűsíthető. A száraz, meleg időjárás nem kedvez a kórokozó számára, a fertőzöttség észlelési szintű.

Az **amerikai szőlőkabóca** imágóinak rajzása szüntelen, egyes ültetvényekben továbbra is tömeges! A sárgalapos csapdázásnak valamint ez alapján a rovarölőszeres védekezésnek még mindig nagy jelentősége van, mivel a betegség terjedése jelenleg is lehetséges.

A **fitoplazmás** tüneteket mutató tökéket maradéktalanul távolítsuk el az ültetvényből, hogy megakadályozzuk ezzel is a betegség további terjedését!

A jelenleg erő/erőfélben lévő szőlő fajtákban a **foltooszárnyú muslica** észlelési szinten van jelen (6-10 db imágó/csapda/hét), intenzív felszaporodásukhoz nem kedvez a mostani száraz, meleg időjárás. Az almaecetes csapdázás azonban javasolt, mert a meleg mérséklődésével és az időjárás nedvesebbé válásával a kártételi veszély is növekvő lesz.

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.